

# **PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O KAZNENOM POSTUPKU**

## **I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA**

Ustavna osnova za donošenje Zakona sadržana je u članku 2. stavak 4. Ustava Republike Hrvatske

## **II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE PROISTEĆI DONOŠENJEM ZAKONA**

Zakon o kaznenom postupku objavljen je u Narodnim novinama 62/03, a posljednja od manjih i većih novela donešena je 13 listopada 2006.(NN 115/06) godine. Novele su se uglavnom bavile usklađivanjem Zakona s europskim propisima i međunarodnim konvencijama kojima je Republika Hrvatska pristupila.

No, neka od temeljnih pitanja odnosa propisa, eksplicite u samom tekstu, ali i kroz praktičnu primjenu postupkovnog propisa kojim se zadire u osnovna ljudska prava građana (pa se neka od njih i suspendira u slučaju kad je građanin prekršio zakon u dovoljno ozbiljnoj mjeri da društvo osjeća potrebu obraniti se od takvih postupaka) i građana na koji se zakon odnosi nisu dotaknuta. Posebice kad se radi o građaninu za kojeg se utvrdi, tijekom zakonom propisanih postupaka, da nema osnove za poduzimanje daljnjih pravnih radnji protiv njega, dakle o građaninu koji se našli predmetom pravne obrade u smislu kaznenog zakona temeljem krivih podataka, zlonamjernih informacija, krivih zaključaka i slično. Radi se o dva aspekta ovog zakona za koje smatram da bi ih hitno trebalo promijeniti.

Naime, u slučaju kad se slijedom službenih informacija ili nekih drugih podataka, a po zakonom propisanoj proceduri, pristupi pretresu osobe, stana ili službenih prostorija osumljivene osobe i kad se tim pretresom ustanovi opravdanost sumnje, odnosno pronađe se predmet zbog kojeg je pretres odobren, sastavlja se zapisnik o pretresu (prema članku 75. stavak 3 Zakona o kaznenom postupku) i taj će zapisnik, kad se podigne optužnica, postati dijelom dokumentacije koja će biti na uvidu optuženiku i njegovom branitelju. No, u slučaju kad se pretresom nije ustanovilo da se kod osobe ili u pretresenom prostoru nalaze tražene stvari, opet se sastavlja zapisnik, on se i dalje službeno čuva, u skladu s propisima, ali osoba čija osoba i/ili prostor se pretražuju i koja je u čitavoj stvari apsolutno nevinna, ne može doći do tog zapisnika. Štoviše, sasvim je moguće da se takav dokument koristi kao osnova za budući pretres. I tako u nedogled. Predlažem da se to stanje promijeni i ovjereni zapisnik o pretresu u kojem ništa nije pronađeno obvezno dostavi osobi čije su prostorije bile predmet pretresa ili koja je osobno bila pretražena.

Slično gornjem, ukoliko zbog bilo kojeg razloga (odbačaja, nedostatka dokaza, opravdane sumnje i sl.) državni odvjetnik zaključi da nema razloga podizanja kaznene prijave za djelo koje državni odvjetnik proganja po službenoj dužnosti ili temeljem prijave, odnosno odustane od daljnjeg postupka nakon radnji koje su proveli redarstveni i drugi organi (u skladu sa

člancima 171 – 174 Zakona o kaznenom postupku), dakle ako se postupak obustavlja prije formalnog podizanja optužnice, osumnjičenik ni na koji način ne može saznati da je protiv njega bio pokretan bilo kakav postupak, čak niti u slučajevima kad ga se pratilo, prisluškivalo i slično. A i ovdje činjenica da je postupak pokrenut ostaje zabilježena kod određenih organa (prvenstveno državnog odvjetništva, ali i redarstva), a da osoba protiv koga se postupak vodio o tome ne zna ništa. Smatram da se na taj način narušavaju temeljna ljudska prava takve osobe i predlažem da se informacija o obavljenim radnjama, posebno onda kad nisu dale osnova nikakvoj daljnjoj sumnji niti povoda za kazneni progon, obvezno dostave osobi protiv koje se postupak vodio, s naznakom da li se radilo o anonimnoj prijavi ili prijavi određene fizičke osobe.

Organizacije koje se brinu o ljudskim pravim a najčešće koncentriraju svoje napore na obranu prava optuženih pa onda i osuđenih osoba, a o osobama za koje se na samom početku postupka ustanovi da su u potpunosti nevini i postupak se obustavi, nitko ne vodi računa. Kao da su unaprijed krivi što ništa nisu krivi. I kao da država ima pravo bez ikakvog povoda i obavještavanja građana pretresti ga, provjeravati ga, slijediti ga i prisluškivati. I onda mu o tome ne reći ni riječ.

Donošenjem ovog Zakona ispravila bi se ova nepravda i:

1. osiguralo da osoba čije se prostorije pretresaju o tome ima pismeni trag, bez obzira da li se u pretresu pronašla stvar koja se tražila ili ne i
2. osiguralo da je građanin upoznat sa činjenicom da se protiv njega vodi određeni postupak, pa i onda kad se već u prvim koracima tog postupka ustanovi da za njegovo pokretanje nije bilo osnove.

### **III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA**

Za provođenje ovog Zakona ne bi trebalo angažirati dodatna sredstva u proračunu Republike Hrvatske.

# PRIJEDLOG ZAKONA

## o dopunama Zakona o kaznenom postupku

### Članak 1.

U Zakonu o kaznenom postupku (NN 62/03 i 115/06) u članku 75., iza stavka (3). dodaje se novi stavak (4)., koji glasi:

**“Ovjerena kopija zapisnika iz stavka (3) ovog članka obvezno će se dostaviti osobi koja je bila objekt poduzimanja radnje pretrage stana ili osobe iz istog stavka, ukoliko tom radnjom nije utvrđena nikakva osnova za daljnje postupanje (nije pronađena stvar zbog koje se provodila pretraga). Zapisnik će se dostaviti na način kako je to propisano glavom XIII ovog Zakona.”**

### Članak 2.

U članku 174., iza stavka (6) dodaje se stavak (7) koji glasi:

**“U slučajevima odbačaja kaznene prijave opisanima stavkom (1) ovog članka, odnosno stavkom (5) ovog članka, državni odvjetnik će obvezno pismeno obavijestiti osobu protiv koje je postupak bio pokrenut o toj činjenici, kao i o tome tko je protiv te osobe podnio kaznenu prijavu. Obavijest će se dostaviti na način kako je to propisano glavom XIII ovog Zakona.”**

### Članak 3.

**Ove dopune Zakona stupaju na snagu 8 dana nakon objave u „Narodnim novinama“.**

## OBRAZLOŽENJE

### *Članak 1.*

Ovim člankom propisuje se obveza dostave zapisnika o pretrazi (osobnoj ili prostorija) osobi koju se pretražuje, odnosno čiji se prostor pretražuje, pa i u slučaju kad pretraga nije dala nikakvog rezultata. Propisuje se i način dostave pismena.

### *Članak 2.*

Ovim člankom propisuje se obveza dostave obavijesti o pokrenutom postupku (kaznene prijave ili predistražnom postupku) osobi protiv koje se postupak provodi, posebice onda kad se prijava odbacuje odnosno postupak obustavlja, dakle kad se radi o potpuno nevinoj osobi. Propisuje se i način dostave pismena.